

JUNIK

ZAJEDNIČKI PROJEKAT EU/SE–

Podrška promociji kulturne raznolikosti

Komponenta za lokalni ekonomski razvoj

Pilot aktivnosti

JP - EU/CoE Support to the Promotion of Cultural Diversity (PCDK)

Funded
by the European Union

Implemented
by the Council of Europe

PREGLLED

Reka Erenik

Komponenta lokalnog privrednog razvoja (LPR) iz Zajedničke akcije Evropske unije / Saveta Evrope za Podršku promociji kulturne raznolikosti na Kosovu* (PKRK) inspirisana je i blisko povezana sa Pilot projektom lokalnog razvoja (PPLR) iz Regionalnog programa Saveta Evrope za kulturnu i prirodnu baštinu u Jugoistočnoj Evropi.

Dok Regionalni program ima širi delokrug u sferi privrednog razvoja, PKRK / LPR je posebno usredsređen na jedan aspekt regionalnog programa: turizam baštine. U tom svojstvu, PKRK / LPR ima za cilj da stvori uslove koji će omogućiti društvenu koheziju i privredni razvoj koristeći potencijalnu kulturnu i privrednu baštinu za region zapadnog Kosova.

Radeći sa šest opština na zapadu Kosova (Peć, Đakovica, Klina, Dečane, Junik i Istok), projekat PKRK naglašava značaj zaštite baštine, održavanja i upravljanja kroz integrisani pristup u procesu lokalnog

privrednog razvoja. Ovaj pilot projekat utvrđuje izvodljivu strukturu, metodologiju i primere toga kako bi baština, ako se njome delotvorno upravlja, mogla biti prednost koja bi donela veliku korist lokalnim zajednicama kao deo dinamičkog procesa društvenog i privrednog razvoja.

U pripremi Plana regionalne baštine, projekat PKRK je potvrdio sve lokacije baštine i vrednosti u regionu, na osnovu informacija dobijenih od lokalnih i centralnih organa vlasti i institucija. Međutim, te akcije su se usredsredile na atrakcije i karakteristike koje su trenutno pristupačne i koje se mogu predstaviti opštoj javnosti i posetiocima u svrhu turizma baštine.

Ova brošura je pripremljena za aktere u opštini Junik da bi se upotpunio Plan regionalne baštine i njegove preporuke. Ona podstiče aktivno angažovanje lokalnih zajednica i aktera u primeni prioriternih mera u opštini, u koordinaciji sa pet drugih opština u regionu, kao i sa centralnim organima vlasti.

Deravička jezera

Planinarenje, Deravica

*Ovaj naziv, bez prejudiciranja statusa Kosova, u skladu je sa Rezolucijom SB UN 1244 i mišljenjem MSP-a o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

CILJEVI

Aktivnosti lokalnog privrednog razvoja i pilot akcije usredsređene su na:

- procenu kapaciteta prirodne i kulturne baštine u regionu;
- stvaranje mehanizma strateškog planiranja za zaštitu i obnovu baštine;
- razvoj delotvornih partnerstava između različitih aktera i podsticanje javno/privatnih inicijativa za baštinu;
- uspostavljanje regionalne koordinacije službe u zajednici za upravljanje baštinom.

Kula Rama Zuberija

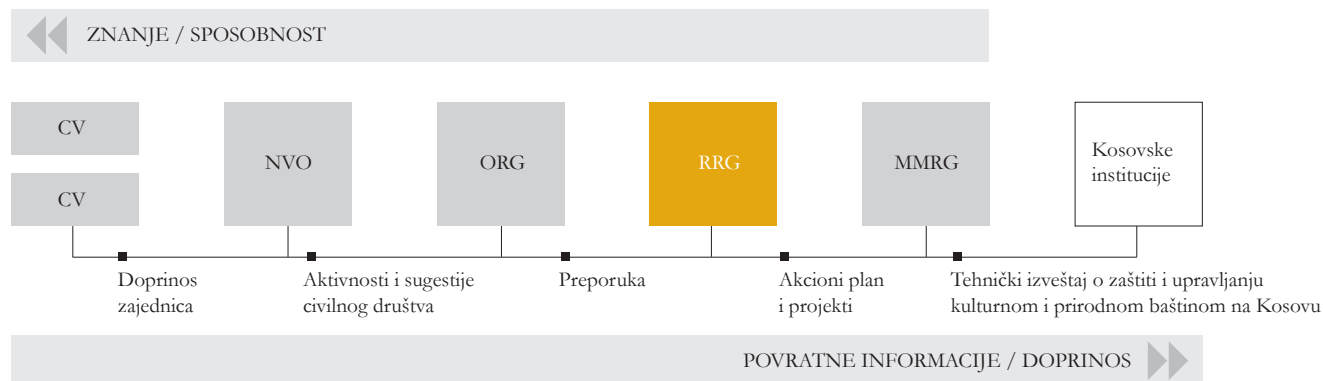
METODOLOGIJA

Plan baštine je dinamički proces koji obezbeđuje strateški kontekst za akcije u zajednici sa postojećim resursima da bi se obezbedile najveće koristi za lokalne zajednice u regionu. On ima za cilj da omogući zajedničke akcije radi identifikovanja prioriteta za podelu dostupnih sredstava za očuvanje i promociju baštine, u koordinaciji sa vladom, opštinama i drugim zainteresovanim stranama.

Da bi se obezbedilo aktivno angažovanje aktera, projekat PKRK je usvojio sledeću metodologiju i tok rada tamo gde su zajednice konstantno iznosile mišljenje i dale doprinose u kreiranju politike, a na nivou zajednice podstican je prenos redovnog znanja i sposobnosti.

Reka Erenik, izvor

OPŠTINA JUNIK

Čokina džamija

Opština Junik se nalazi u zapadnom delu Kosova pored planinske granice sa Albanijom, između opština Đakovica i Dečane. Obuhvata mali grad Junik i dva sela – Jasić i Đocaj – koja su naseljena tek posle sukoba 1999. god. Procenjuje se da Junik ima oko 9.600 stanovnika, koji uglavnom borave u gradu Junik. Celokupnu populaciju čine kosovski Albanci.

U srednjovekovnom periodu, Junik je bio administrativni centar Reka e Keqe. Krajem 14. veka, bio je sedište Otomanske administrativne jedinice (nahia) Altun Ihli.

Junik je poznat po svojim kulama, koje su izgrađene kao porodične kuće ojačane kamenom, u nekoliko susednih grupa: Trgoviste, Gacager i Beriše. Ovi su stvorili jedinstveno jezgro ili ansambl objekata u Juniku i nalaze se tamo gde se mogu naći najstarije strukture ovakve tipologije objekata

na Kosovu. Prema podacima dobijenim na terenu, jedini sakralni spomenik koji je sačuvan u Juniku je Čoku džamija, izgrađena 1580. god. Nakon mnogih radova, džamija je sada okružena sa dva minareta koja su rezultat radova na proširenju izvršenih još 1878. god.

Vrh planine Đeravica u blizini Junika najviši je u regionu, sa 2.656 m nadmorske visine. Tu se nalaze i dva jezera koja su povezana sa ranijim kretanjima glečera na tom području. Reka Erenik je najveća reka u regionu (pokriva površinu od 515,5 km²) i izvire iz Velikog Jezera. Druga jezera formiraju pejzaž Moronica, sa različitim terenom u vidu dolina, brežuljaka, oštarih vrhova i stena koje poprimaju oblik klisure duž reke Erenik. To daje velike mogućnosti za razvoj sportskog i rekreativnog turizma u opštini Junik.

UKLJUČIVANJE OPŠTINE JUNIK U AKTIVNOSTIMA LPR-a

U kontekstu projekta PKRK, sproveden je veći broj aktivnosti uz aktivno angažovanje lokalnih aktera u opštini Junik.

- Istraživanje vredne kulturne i prirodne baštine i ispitivanje mogućnosti da ona postane deo turizma baštine sprovedeno je kroz ankete, razgovore i polustrukturisane sastanke sa akterima, uz učešće:

- istraživačke kompanije UBO
- NVO Balkan Promotion
- volontera iz zajednice
- Regionalnog centra za kulturnu baštinu u Peći

- Opštine Junik

- Pilot aktivnosti su sprovedene istovremeno u šest opština na zapadu Kosova. One su obuhvatile tri komponente koje su imale presudnu ulogu za angažovanje zajednice u toku pripreme plana regionalne baštine.

Planinski predeo Moronica

Kula Jah Imerija

Kula Rama Zuberija

PILOT AKTIVNOSTI

Aktivnost	Lokalni akteri
A. IDENTIFIKOVANJE DOBARA PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE	
I. Prikupljanje podataka o izabranom dobru prirodne i kulturne baštine	
<i>Prikupljanje podataka o dobrima nepokretne kulturne baštine</i>	
• Čoku džamija (16 -19. vek) • Kula Jah Imeri (19. vek) • Kula Rama Zimberi (1860)	- Centar za kulturnu baštinu u Peći; - NVO Balkan Promotion - Projektni tim PKRK
<i>Prikupljanje podataka o dobru nematerijalne kulturne baštine</i>	
Nema	
<i>Prikupljanje podataka o dobru prirodne baštine</i>	
• Reka Erenik • Pejzaž Moronica • Kompleks Deravica (vrh Đeravica i jezera)	- NVO Balkan Promotion - Valmira Gashi (MESP)
II. Promotivni materijal	
• Izrada karte baštine Junika • Dizajniranje i izrada informativnih panela za svako izabrano dobro prirodne i kulturne baštine • Turistički vodič	
B. PRAKSA NEMATERIJALNE BAŠTINE	
I. Identifikacija	
• Igre štapom • Trke konja	
II. Organizovanje događaja o nematerijalnoj kulturnoj baštini	
• Organizovanje „Spuštanja“, tradicionalnog događaja kojim se obeležava povratak porodica pastira sa planina (17.07.2011), održanog u Juniku.	- NVO „Balkan Promotion“ - Tim PKRK projekta.
C. ZAJEDNIČKI REGIONALNI DOGAĐAJI U VEZI SA KULTURNIM TURIZMOM	
• Učešće na jesenjem regionalnom festivalu: „Piknik u planini“ održanom u planinama Junika – jezera Đeravica (27.11.2011), kao dodatna aktivnost komponente za lokalni razvoj, akteri iz opštine Junik su bili uključeni u aktivnostima PKRK-a.	- NVO „Balkan Promotion“ - Lokalno planinarsko udruženje - Tim PKRK projekta.

Aktivnost	Lokalni akteri
Obrazovanje i podizanje svesti	
Osmišljavanje priručnika o baštini i raznolikosti za osnovne škole	Učenici, roditelji i nastavnici iz osnovne škole „Edmond Hodža“ u Juniku
HAJDE ture – terenske posete	Učenici iz osnovne škole „Edmond Hodža“; Grupe iz manjinskih zajednica; Lica sa posebnim potrebama
Obuka nastavnika o baštini i raznolikosti	2 nastavnika iz osnovne škole „Edmond Hodža“ u Juniku
Razvoj institucionalnog kapaciteta	
Studijske posete Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Albaniji, Crnoj Gori, Belgiji, Švajcarskoj, Irskoj, Turskoj, Veneciji, Sloveniji	Predstavnici ORG iz Junika; NVO Balkan Promotion
„Veze: Regionalna konferencija o nematerijalnoj kulturnoj baštini“, mart 2012. god.	NVO Balkan Promotion

Planinarenje, Deravica

Čokina džamija

PREDLOŽENE PRIORITETNE AKTIVNOSTI ZA OPŠTINU JUNIK U OKVIRU PLANA REGIONALNE BAŠTINE 2012-2015.

Podići svest i promovisati pravilno shvatanje baštine na zapadu Kosova

- Učestvovati na regionalnim godišnjim festivalima da bi se u javnosti podigla svest i prikupila sredstva za aktivnosti kao što su piknici za obeležavanje povratka sa planina
- Podržati aktivnosti podizanja svesti u školama u opštini
- Nastaviti sa organizovanjem „Spuštanja“, sa blagovremenim objavljivanjem promotivnog materijala
- Koristiti regionalni logo za brendiranje
- Obezbediti redovno sakupljanje otpada i podići svest o čistoj životnoj sredini

Preduzeti neophodne mere za zaštitu baštine na zapadu Kosova

- Istražiti i identifikovati jedinstveni deo tradicije, igre i baštinu u Đakovici da bi se isto dokumentovalo u skladu sa smernicama
- Mapirati dobra izgrađene, pokretne, nematerijalne i prirodne baštine zajedno sa relevantnim informacijama i redovno obaveštavati centralne organe vlasti
- Navesti ugrožene objekte u opštini

Razviti i podstaći detaljnu procenu, osmišljavanje i planiranje integrisanog projekta sa zdravim planom za upravljanje baštinom na zapadu Kosova

- Identifikovati neophodne standarde za obavljanje turističke delatnosti i obezbediti obuku za lokalne turističke agencije
- Napraviti jasnu i ažuriranu mapu dobara celokupne baštine koja je spremna za posetioce

- Obezbediti doprinos za godišnji regionalni izveštaj o „Stanju baštine“ na zapadu Kosova
- Obezbediti odgovarajuće znakove za lokacije koje su spremne za turizam
- Testirati kulturne proizvode i marketinški stil u datoj oblasti rada u regionu

Razviti i koordinisati odgovarajuću praksu upravljanja za brigu o baštini na zapadu Kosova

- Organizovati izgradnju kapaciteta za bolje sposobnosti upravljanja baštinom, uključujući lokalne vodiče
- Učestvovati na redovnim sastancima / forumima da bi se podelila dešavanja i da bi se informisalo o regionalnom programu
- Poslati lokalno osmišljene brošure i promotivni materijal Regionalnoj koordinacionoj službi

Razviti lokalno odgovarajuće i održive inicijative za turizam baštine na zapadu Kosova

- Identifikovati strukturu kula u opštini koja će učestvovati u inicijativi za kulturne pravce
- Ulagati u jedan kulturni proizvod na osnovu lokalne prakse kulturne baštine, kao što su trke konja, igre štapovima i povratak sa planine
- Podržati inicijative malih i srednjih preduzeća (MSP), uključujući noćenje sa doručkom
- Učiniti Junik turističkom destinacijom za rehabilitaciju i obrazovne aktivnosti za kamene građevine

UKLJUČENI PARTNERI I AKTERI

Glavni partneri

Ministarstvo kulture, omladine i sporta
opština Junik
NVO: Rrasa e Zogut, Rrënja i Balkan
Promotion

Članovi Regionalne radne grupe

Avdilj Hodža, Direktor Regionalnog
centra za kulturnu baštinu - Peć • Osman
Gojani, Direktor Regionalnog centra
za kulturnu baštinu - Đakovica • Špresa
Đonbaljaj, Direktor Regionalnog odeljenja
za kulturu - opština Peć • Endel Beriša
Direktor Biblioteke - opština Đakovica •
Musa Kaljićani, Šef Odeljenja za privredu

- opština Istok • Hajdin Morina, Službenik
za obrazovanje - opština Klina • Nimon
Tofaj, Zamenik predsednika - opštine Junik
• Škeljzen Šchu, Odeljenje za urbanizam -
opština Dečane • Kujtim Rahmani, NVO
Arteza - Đakovica • Šasimete Seljimaj, NVO
7 Shtatori - Peć • Redžep Maksutaj NVO
Agimi - Dečane

Članovi Opštinske radne grupe Junik

Avni Gorani, Regionalni centar za kulturnu
baštinu - Peć • Nimon Tofaj Potpredsednik
- opštine Junik • Kadri Šalja, Načelnik
Odeljenja za kulturu - opština Junik •
Ferdone Tofaj, Odeljenje za urbanizam -

opština Junik • Arton Krasnići, Odeljenje
za kulturu - opština Junik • Visar Tofaj,
Odeljenje za obrazovanje - opština Junik •
Bekim Gadžeri, NVO Rrasa e Zogut - Junik
• Ziber Krasnići, Vlasnik kule Rame Ziberi
• Gazmend Đota, NVO Balkan Promotion
- Junik • Merišahe Krasnići, NVO Rrënja -
Junik • Zenun Šalja, Predstavnik lokalnog
preduzeća • Miftar Hasani, Predstavnik
lokalnog preduzeća • Iljirjan Himaj, Student

Stručnjaci, predstavnici institucija/ organa vlasti i privatna preduzeća

Teri O'Regan, Stručnjak Saveta Evrope
(Irska) • Liam Skot, Savet za baštinu - Irske •

Bob Čarmburi, Konsultant za privredni razvoj • Zek Čeku, Konsultant za razvoj turizma • Burbuće Deva, Predstavnik Ministarstva kulture, omladine i sporta • Valjmira Gaši, Stručnjak iz Ministarstva sredine i prostornog planiranja • Arsim

Muljhadža, Predstavnik Regionalnog centra za kulturnu baštinu - Peć • Vergina Dilja, Predstavnik Regionalnog centra za kulturnu baštinu - Đakovica • Jeton Aljiu, Ministarstvo trgovine i industrije: Odeljenje za turizam • UBO Konsultantska kompanija

KONTAKTI:

Za više detalja i mogućnosti za saradnju, kontaktirajte:

Koordinatori kancelarije za PRN:

Bljerta Hardži-Begoli,
blerta.harxhi@phm-west.org

Nermin Kastrati,
nermin.kastrati@phm-west.org

Tel: +381 (0)39. 421. 651
Ul. Mbretëresha Teutë, Br. 85,
30000 Peć

Projekat PKRK
Kancelarija Saveta Evrope u Prištini
Ul. Bedri Pejani br. 3 -
10000 Priština
Tel: +381 (0)38. 243.751

JP - EU/CoE Support to the Promotion of Cultural Diversity (PCDK)

